

RS AU § 99 Delårsrapport 2026:1 Region Gotland

Ärendenummer: RS 2026/5

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Delårsrapport 1:2026 för Region Gotland godkänns.
- De nämnder som prognostiserar underskott ska vidta åtgärder för att nå en budget i balans.
- Samtliga nämnder får i uppdrag att redovisa vilka åtgärder som genomförts eller planeras att genomföras för att inte budgeten ska överskridas 2026. Nämnderna ska för varje åtgärd redovisa den bedömda ekonomiska effekten 2026. Uppdraget ska återredovisas i delårsrapport 2.

Sammanfattning

Delårsrapport 1 omfattar perioden januari-mars och är i huvudsak inriktad på ekonomi och personaluppföljning. Regionfullmäktiges mål följs upp i samband med delårsrapport 2 och regionfullmäktiges prioriteringar följs upp i årsredovisningen. Bedömningen av ekonomin bygger på de prognoser som nämnder/förvaltningar har gjort samt senaste indikation av skatteunderlagets utveckling som gjorts av Sveriges kommuner och regioner under februari 2026.

Resultatet för perioden uppgår till 21 mnkr och periodens budgetavvikelse uppgår till -6 mnkr. Nämndorganisationen och finansförvaltningen har båda budgetavvikelse på -3 mnkr vardera. Fem av sju nämnder redovisar underskott mot budget i perioden. Störst underskott har tekniska nämnden på -18 mnkr, följt av socialnämnden (-8 mnkr) och hälso- och sjukvårdsnämnden (-5 mnkr).

Prognosen för årets resultat är ett underskott på -44 mnkr. Det budgeterade resultatet är 52 mnkr och innebär att budgetavvikelsen uppgår till -96 mnkr. Nämndernas prognostiserade budgetavvikelse uppgår till -102 mnkr medan finansförvaltningen har en positiv budgetavvikelse på 6 mnkr.

Balanskravsresultatet (årets resultat med justering för reavinster och orealiserade vinster/förluster i värdepapper) prognostiseras till -61 mnkr.

Fem nämnder prognostiserar underskott. Hälso- och sjukvårdsnämnden har det största underskottet på -50 mnkr. Tekniska nämnden har även ett stort underskott på -45 mnkr. Underskott finns även i barn och utbildningsnämnden (-17 mnkr), socialnämnden (-5 mnkr) och miljö- och byggnämnden (-5 mnkr). I förhållande till sin budget har tekniska nämnden en budgetavvikelse på 15 % och miljö- och byggnämnden 9 %.

De riktade statsbidragen prognostiseras minska med 15 % motsvarande 122 mnkr jämfört med 2025. Det är inom vård, omsorg och skola som statsbidragen bedöms bli lägre. Nämnderna räknar med att

personalkostnaderna ökar 5,6 % motsvarande 266 mnkr.
Avskrivningskostnaderna bedöms öka med 12 %. Pensionskostnaderna fortsätter minska även under 2026 och har återgått till en normal nivå.

Nettokostnaderna inklusive finansnettot beräknas öka med 6,2 % samtidigt som skatteintäkter och generella statsbidrag prognostiseras öka med 4,6 %. Den höga nettokostnadsutvecklingen gör att resultatet blir negativt.

Investeringarna prognostiseras av nämnderna uppgå till 1 294 mnkr och exploatering 117 mnkr, totalt sammanlagt 1 410 mnkr. Trots stora investeringar i bland annat badhus, vatten- och avloppsanläggningar görs bedömningen av regionstyrelseförvaltningen att så bedöms en investeringsprognos på 900 mnkr som mer realistisk.

Soliditeten prognostiseras till 30,6 % och innebär en minskning med 2,4 procentenheter som beror på kombinationen av höga investeringsutgifter och ett negativt resultat. Soliditeten inklusive pensionsskulden i ansvarsförbindelsen ökar däremot något, från 5,9 % till 6,4 %. Det beror främst på att pensionsskulden i ansvarsförbindelsen minskar.

Tre av de fyra finansiella målen för god ekonomisk hushållning bedöms inte kunna uppnås.

Det ackumulerade sjuktalet för Region Gotland under perioden januari till februari 2026 uppgår till 7,3 %. Jämfört med samma period föregående år är det en ökning av sjuktalet med 0,5 procentenheter. Kvinnors sjukfrånvaro har ökat med 0,3 procentenheter och för män har sjukfrånvaron ökat med 0,7 procentenheter. De lägsta sjuktalen finns i åldersgruppen 29 år eller yngre med ett sjuktal på 6,8 %.

Det krävs ett fortsatt arbete med att se över utbud och effektiviseringar i samtliga verksamheter. Åtgärder för att minska kostnaderna och öka intäkterna är nödvändiga att vidta för att nå en ekonomi i balans.

Bedömning

Årets resultat prognostiseras till -44 mnkr, vilket är en budgetavvikelse på 96 mnkr. Nämnderna har en budgetavvikelse på -102 mnkr. Årets resultat efter balanskravsjusteringar beräknas till -61 mnkr. Det innebär att de orealiserade förluster på pensionsmedlen som tynger resultatet har justerats bort.

Ett negativt balanskravsresultat ska enligt kommunallagen normalt återställas inom 3 år. Eftersom Region Gotland har en resultatutjämningsreserv (RUR) kan, under vissa förutsättningar, medel ur RUR disponeras för att slippa reglera ett underskott. Regionstyrelseförvaltningen bedömer att RUR inte kan användas för att reglera det negativa resultatet utifrån nu kända förutsättningar.

Nämnderna har de senaste fem åren fått en genomsnittlig årlig ökning på 5,2 %. Det är kompensation för ökade kostnader för personal och köp av tjänster men även ramtillskott för olika satsningar. Skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag har under samma period haft en genomsnittlig ökning med 4,7 %. Det är en ohållbar utveckling att kostnaderna över tid ökar mer än skatteintäkter och bidrag.

Investeringsutgifterna har de tre senaste åren legat på en hög nivå samtidigt som resultaten varit svaga. Det har gjort att låneskulden ökat med 600 mnkr sedan 2023. Prognoserna för investeringar och resultat innebär att låneskulden kan behöva öka med 500 mnkr i år.

Tre av fyra mål för god ekonomisk hushållning bedöms inte kunna uppnås till följd av svaga resultat och höga investeringsutgifter.

Det krävs ett fortsatt arbete med att se över utbud och effektiviseringar i samtliga verksamheter. Åtgärder för att minska kostnaderna och öka intäkterna är nödvändiga att vidta för att nå en ekonomi i balans. Även hårdare prioritering av investeringar och exploatering krävs för att minska investeringsutgifterna och lånebehovet.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Roger Sundholm, ekonomidirektör och Christoffer Mårhén, ekonomikontroller, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-04-23
Region Gotlands delårsrapport 1, 2026
Nämndernas delårsrapport 1, 2026